

Introdukované dřeviny v ČR a středních Čechách z pohledu statistik ÚHÚL

Ing. Dušan Vaňata

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem,
pobočka Stará Boleslav

17. 10. 2023

ÚHÚL – pověřená osoba

V souladu s Pověřením Ministerstva zemědělství České republiky (dále jen „MZe“) vydaným Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (dále jen „ÚHÚL“) č. j. 1103/2014-MZE-16211 ze dne 10. 1. 2014, Předmětem činnosti organizační složky státu ÚHÚL Brandýs nad Labem bodů 19 a 20, zákonem č. 149/2003 Sb. v platném znění (dále jen zákon) a jeho prováděcími vyhláškami č. 29/2004 Sb. v platném znění, č. 393/2013 Sb. a č. 132/2014 Sb. (dále jen vyhláška) **vykonává ÚHÚL odborné úkony a kontrolu v oblasti ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin a odborné úkony a kontrolu v oblasti nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin.**

ÚHÚL je ve smyslu zákona a vyhlášky tzv. pověřenou osobou (zákon č. 149/2003 Sb. , § 30, odst. 1).

Na základě výše uvedeného vykonává ÚHÚL v oblasti nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin toto:

- a) koordinuje Národní program,
- b) provádí hodnocení Národního programu a předkládá ho ministerstvu (§ 2a odst. 3),
- c) ukládá opatření k záchraně ohroženého genetického zdroje lesních dřevin (§ 2b odst. 3),
- d) zařazuje (§ 2c odst. 1), mění (§ 2e odst. 1) nebo zrušuje zařazení (§ 2e odst. 2) genetického zdroje do Národního programu,
- e) **vede ústřední evidenci (§ 2d odst. 4, § 2g odst. 2, § 2i odst. 2, § 6 odst. 6, § 18 a § 24 odst. 3),
konkrétně v databázi Evidence reprodukčního materiálu ERMA2, v internetové aplikaci
<https://eagri.cz/public/app/erma2/web>**
- f) ukládá předání dokumentace o genetických zdrojích a vzorků genetických zdrojů (§ 2g odst. 3),
- g) přijímá oznámení právního nástupce o úmrtí fyzické osoby nebo zániku právnické osoby, která je účastníkem Národního programu (§ 2g odst. 4),
- h) přijímá oznámení dodavatelů o zamýšleném sběru semenného materiálu, odběru částí rostlin a vyzvedávání sadebního materiálu z přirozeného zmlazení a oznámení dodavatelů o zamýšleném sloučení reprodukčního materiálu a odběru částí rostlin při následném vegetativním množení,

Na základě výše uvedeného vykonává ÚHÚL v oblasti nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin:

- f) ukládá předání dokumentace o genetických zdrojích a vzorků genetických zdrojů (§ 2g odst. 3),
- g) přijímá oznámení právního nástupce o úmrtí fyzické osoby nebo zániku právnické osoby, která je účastníkem Národního programu (§ 2g odst. 4),
- h) přijímá oznámení dodavatelů o zamýšleném sběru semenného materiálu, odběru částí rostlin a vyzvedávání sadebního materiálu z přirozeného zmlazení a oznámení dodavatelů o zamýšleném sloučení reprodukčního materiálu a odběru částí rostlin při následném vegetativním množení,
- i) je oprávněna být přítomna při sběru semenného materiálu, odběru částí rostlin nebo vyzvedávání sadebního materiálu z přirozeného zmlazení z uznaných zdrojů reprodukčního materiálu kategorie identifikovaný, selektovaný, kvalifikovaný nebo testovaný,
- j) vystavuje potvrzení o původu reprodukčního materiálu získaného z uznaných zdrojů reprodukčního materiálu a vede o tom evidenci,**
- k) vystavuje nové potvrzení o původu reprodukčního materiálu pro oddíly získané sloučením oddílů a pro oddíly získané následným vegetativním množením, pro které bylo vystaveno potvrzení o původu, a vede o tom evidenci,

Na základě výše uvedeného vykonává ÚHÚL v oblasti nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin:

- l) uznává zdroje identifikovaného, selektovaného, kvalifikovaného a testovaného reprodukčního materiálu, prodlužuje dobu uznání a zrušuje uznání,**
- m) přiděluje uznaným jednotkám evidenční čísla,
- n) slučuje uznané zdroje reprodukčního materiálu do jedné uznané jednotky,
- o) doporučuje omezení mýtní úmyslné těžby v porostech uznaných jako zdroj selektovaného a testovaného reprodukčního materiálu nebo navrhuje stanovení ochranné lhůty v těchto porostech,
- p) povoluje mýtní úmyslnou těžbu v porostech uznaných jako zdroj selektovaného a testovaného reprodukčního materiálu, nebo v porostech uznaných jako zdroj selektovaného a testovaného reprodukčního materiálu, kde došlo ke stanovení ochranné lhůty,
- q) vyhlašuje genové základny a stanovuje způsob hospodaření v genových základnách,

Na základě výše uvedeného vykonává ÚHÚL v oblasti nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin:

- r) plní práva a povinnosti, které pro ni vyplývají z přímo použitelného předpisu Evropské unie, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Rady 1999/105/ES, pokud jde o poskytování úřední pomoci mezi úředními subjekty (§ 25c odst. 1),
- s) na základě pověření ministerstva vykonává dozor nad dodržováním ustanovení tohoto zákona, předpisů vydaných k jeho provedení a rozhodnutí vydaných na jejich základě a v případě zjištění nedostatků předává tyto informace orgánu veřejné správy v oblasti nakládání s reprodukčním materiálem,**
- t) **vykonává kontrolu (§ 31),**
- u) ukládá zvláštní opatření (§ 36 odst. 2 a 3).

ERMA 2- informační systém Evidence reprodukčního materiálu

ÚHÚL provozuje internetovou aplikaci ERMA2 – informační systém Evidence reprodukčního materiálu

Aplikace má veřejnou a neveřejnou část.

- **Ve veřejné části** je pro potřeby lesnické veřejnosti přístupný **Rejstřík držitelů licencí** pro nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin, **Rejstřík uznaných zdrojů reprodukčního materiálu** lesních dřevin a **vyhlášených genových základen České republiky**.

Nyní už většina držitelů platné licence pro nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin podává pomocí této aplikace, sekce Hlášení, každoroční **Hlášení dodavatele o reprodukčním materiálu v držení a o reprodukčním materiálu uvedeném do oběhu a evidenci o školkařské činnosti pověřené osobě** ve formátu *.xml.

- **V neveřejné části**, která je přístupná pouze určeným pracovníkům pověřené osoby, jsou k dispozici detailní údaje výše uvedených sekcí aplikace ERMA2 pro potřeby tvorby analýz a k výkonu ustanovení zákona č. 149/2003 Sb. v platném znění.

Introdukované dřeviny v ČR a středních Čechách z pohledu statistik ÚHÚL – obsah prezentace

Obsah:

- Seznam introdukovaných dřevin – (zdroj: ERMA2)
- Uznané zdroje RM introdukovaných dřevin – ČR a střední Čechy (zdroj: ERMA2)
- Sběr plodů a semen (zdroj: vystavovaná POP)
- Rozpěstovaný RM introdukovaných dřevin – ČR a střední Čechy (zdroj: Hlášení dodavatele)
- Dovoz RM introdukovaných dřevin (zdroj: informace spec. pracoviště – pob. HK)
- Shrnutí
- Závěr

Seznam introdukovaných dřevin – ERMA2

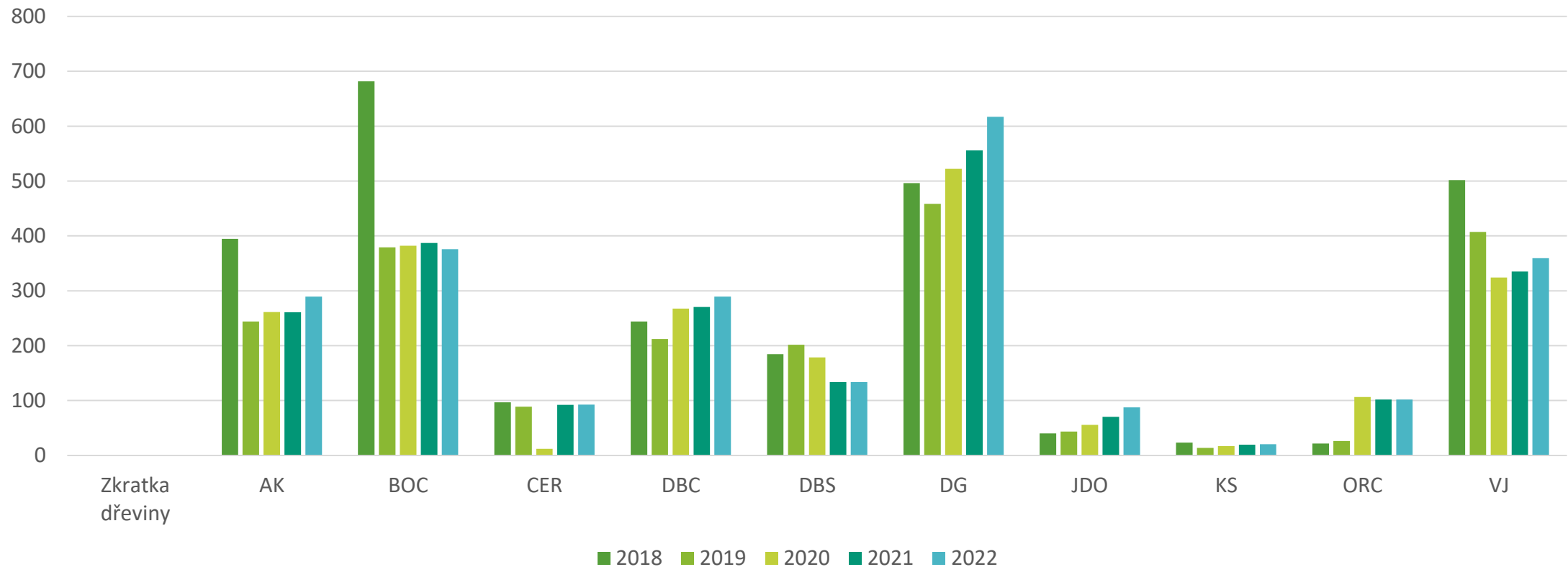
Kód	Zkratka	Název (CZ)	Zkratka (věd.)	Název (věd.)	Jehličnan	Kód	Zkratka	Název (CZ)	Zkratka (věd.)	Název (věd.)	Jehličnan
1	AK	trnovník akát	rps	Robinia pseudoacacia L.	Ne	74	MDE	modřín opadavý x japonský		Larix x eurolepis	Ano
4	BKS	borovice Banksova		Pinus banksiana Lamb.	Ano	75	MDJ	modřín japonský	lka	Larix kaempferi (Lamb.) Carr.	Ano
8	BOC	borovice černá	pni	Pinus nigra Arnold	Ano	76	MDS	modřín sibiřský	lsa	Larix sibirica Ledeb.	Ano
13	BOP	borovice pokroucená	pco	Pinus contorta Loud.	Ano	77	MDX	modřín japonský	lka	Larix kaempferi (Lamb.) Carr.	Ano
15	BOX	borovice rumelská		Pinus peuce Griseb.	Ano	85	OR	ořešák královský		Juglans regia L.	Ne
23	CER	dub cer	qce	Quercus cerris L.	Ne	86	ORC	ořešák černý		Juglans nigra L.	Ne
26	DBB	dub bahenní		Quercus palustris Münchh.	Ne	90	PJ	pajasan žláznatý		Ailanthus altissima (Mill.) Swingle	Ne
27	DBC	dub červený	qru	Quercus rubra L.	Ne	91	PL	platan javorolistý		Platanus x acerifolia (Aiton) Willd.	Ne
32	DBS	dub slavonský		Quercus robur f. slavonica	Ne	93	SMC	smrk černý		Picea mariana Mill.	Ano
36	DG	douglaska tisolistá	pme	Pseudotsuga menziesii Franco	Ano	94	SME	smrk Engلمانův		Picea Engelmannii Engelm.	Ano
42	JDJ	jedle ojiněná		Abies concolor (Gord.) Eng	Ano	95	SMI	smrk sitka	psi	Picea sitchensis Carr.	Ano
43	JDK	jedle kavkazská		Abies nordmanniana (Steven) Spach	Ano	96	SMO	smrk omorika		Picea omorica (Pancic) Purk	Ano
44	JDO	jedle obrovská	agr	Abies grandis Lindl.	Ano	97	SMP	smrk pichlavý		Picea pungens Engelm.	Ano
47	JDV	jedle vznešená		Abies procera Rehd.	Ano	98	SMS	smrk sivý		Picea glauca (Moench) Voss	Ano
48	JDX	jedle řecká	ace	Abies cephalonica Loud.	Ano	105	TPS	topoly šlechtěné	pop	Populus spp. and artificial hybrids between those	Ne
58	JSA	jasan americký		Fraxinus americana L.	Ne	106	TPX	ostatní topoly nešlechtěné		Populus spp.	Ne
62	JVJ	javor jasanolistý		Acer negundo L.	Ne	109	VJ	borovice vejmutovka		Pinus strobus L.	Ano
63	KJ	kaštanovník jedlý	csa	Castanea sativa Mill.	Ne	124	ZO	zerav obrovský		Thuja plicata Donn. ex D. Don	Ano
67	KS	jírovec maďal		Aesculus hippocastanum L.	Ne	127	BOJ	Borovice Jeffreyova		Pinus jeffreyi Balf.	Ano
68	LMB	borovice limba	pce	Pinus cembra L.	Ano	128	BOR	borovice rumelská		Pinus peuce	Ano

Plocha uznaných zdrojů RM introdukovaných dřevin - ČR

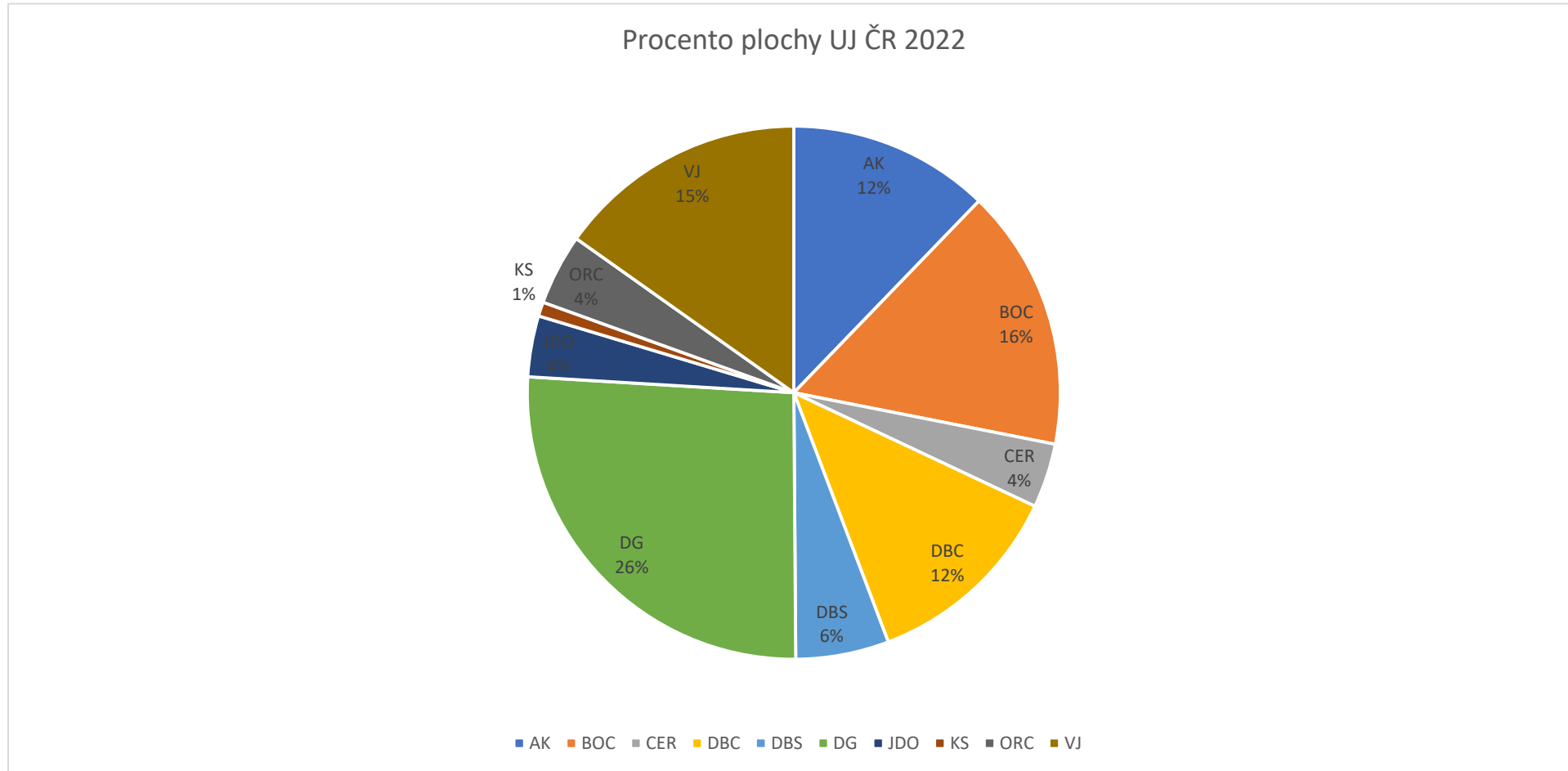
PLO 1-41			PLO 1-41			PLO 1-41			PLO 1-41			PLO 1-41		
Uznané jednotky všech dřevin			Uznané jednotky všech dřevin			Uznané jednotky všech dřevin			Uznané jednotky všech dřevin			Uznané jednotky všech dřevin		
2018			2019			2020			2021			2022		
	2018	2018		2019	2019		2020	2020		2021	2021		2022	2022
Zkratka dřeviny	Plocha dřeviny v UP celkem ha	Počet UJ celkem ks	Zkratka dřeviny	Plocha dřeviny v UP celkem ha	Počet UJ celkem ks	Zkratka dřeviny	Plocha dřeviny v UP celkem ha	Počet UJ celkem ks	Zkratka dřeviny	Plocha dřeviny v UP celkem ha	Počet UJ celkem ks	Zkratka dřeviny	Plocha dřeviny v UP celkem ha	Počet UJ celkem ks
AK	394,5	82	AK	243,97	84	AK	261,04	91	AK	260,79	89	AK	289,24	97
BOC	681,76	148	BOC	379,19	152	BOC	382,25	155	BOC	387,26	156	BOC	375,69	167
CER	96,83	7	CER	88,96	8	CER	11,83	11	CER	92,15	13	CER	92,38	14
DBC	244,04	145	DBC	212,06	155	DBC	267,43	180	DBC	270,61	179	DBC	289,37	212
DBS	184,54	123	DBS	201,72	128	DBS	178,63	125	DBS	133,76	118	DBS	133,76	118
DG	496,03	1010	DG	458,22	1032	DG	522,30	1078	DG	555,78	1078	DG	616,83	1112
JDO	39,96	105	JDO	43,49	123	JDO	55,58	141	JDO	70,32	151	JDO	87,47	172
KS	23,46	43	KS	13,83	53	KS	17,16	63	KS	19,7	64	KS	20,34	72
ORC	21,83	15	ORC	26,21	18	ORC	106,52	26	ORC	101,76	21	ORC	101,76	23
VJ	501,45	186	VJ	407,35	182	VJ	324,09	194	VJ	335,16	206	VJ	359,47	222

Plocha uznaných zdrojů RM introdukovaných dřevin - ČR

Plocha uznaných zdrojů RM introdukovaných dřevin – ČR (ha)

Plocha uznaných zdrojů RM introdukovaných dřevin - ČR

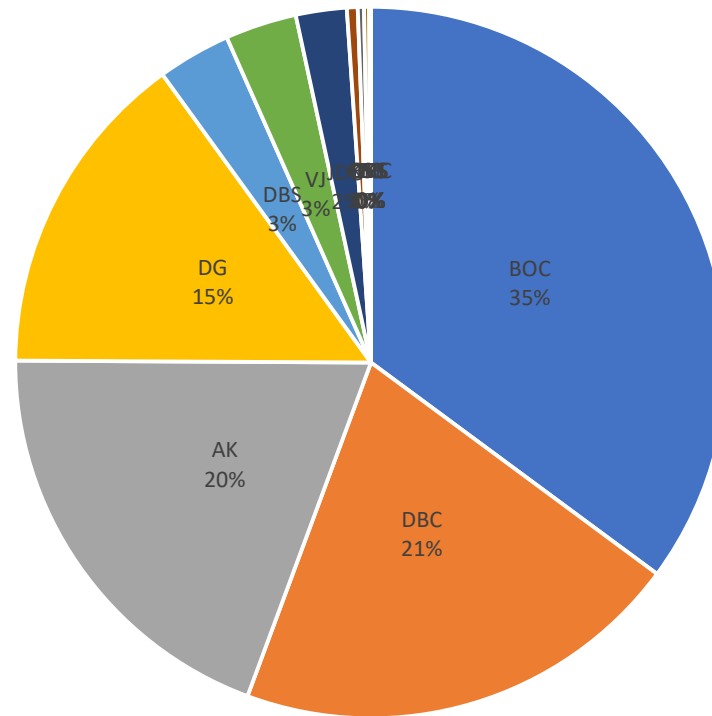

Plocha uznaných zdrojů RM introdukovaných dřevin – střední Čechy

PLO 1-41				Kategorie RM																						
Uznané jednotky všech dřevin 2022 pobočka SB				1 (identifikovaný)								2 (selektovaný)				3 (kvalifikovaný)				4 (testovaný)						
				Typ zdroje RM								Typ zdroje RM				Typ zdroje RM				Typ zdroje RM						
				1	2A		2B		2C		2A	2B		3	4		5	6		3	4		5	6		
				Zdroj semen	Porost fenotypové třídy						Porost fenotypové třídy				Semenný sad	Rodič rodiny		Klon/Ortet	Směs klonů		Semenný sad	Rodič rodiny		Klon/Ortet	Směs klonů	
Zkratka dřeviny	Plocha dřeviny v UP celkem ha	Počet UJ celkem ks	ks	ha*/ ks		ha*/ ks		ha*/ ks		ha*/ ks		ha*/ ks		ha/ ks	ks		ks	ha / ks		ha / ks	ks		ks	ha / ks		
BOC	248,19	44	0	0	0	0	0	241,45	39	0	0	6,74	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DBC	144,95	52	0	0	0	0,81	1	136,15	47	0,3	1	7,68	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AK	137,37	30	0	0	0	0	0	137,37	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DG	105,56	92	0	0	0	4,27	13	78,14	48	2,16	4	20,99	18	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DBS	23,52	4	0	0	0	0	0	3,08	1	0	0	20,45	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VJ	22,94	23	0	0	0	0,26	3	22,68	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JDO	16,32	24	0	0	0	0	0	15,82	22	0	0	0,5	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KS	3,47	16	0	0	0	0	0	3,47	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CER	2	2	0	0	0	0	0	0,32	1	0	0	1,67	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BKS	1,63	5	0	0	0	0	0	1,63	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JVJ	0,44	1	0	0	0	0	0	0,44	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ORC	0,1	1	0	0	0	0	0	0,1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KJ	0,04	1	0	0	0	0	0	0,04	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TPS	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,3	1	0	0	0	0	0	0	0
ZO	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	706,53	297	0	0	0	5,35	17	640,69	232	2,46	5	58,02	31	0	0	0	11	0,3	1	0	0	0	0	0	0	0

Plocha uznaných zdrojů RM introdukovaných dřevin – střední Čechy

Procento plochy UJ střední Čechy 2022

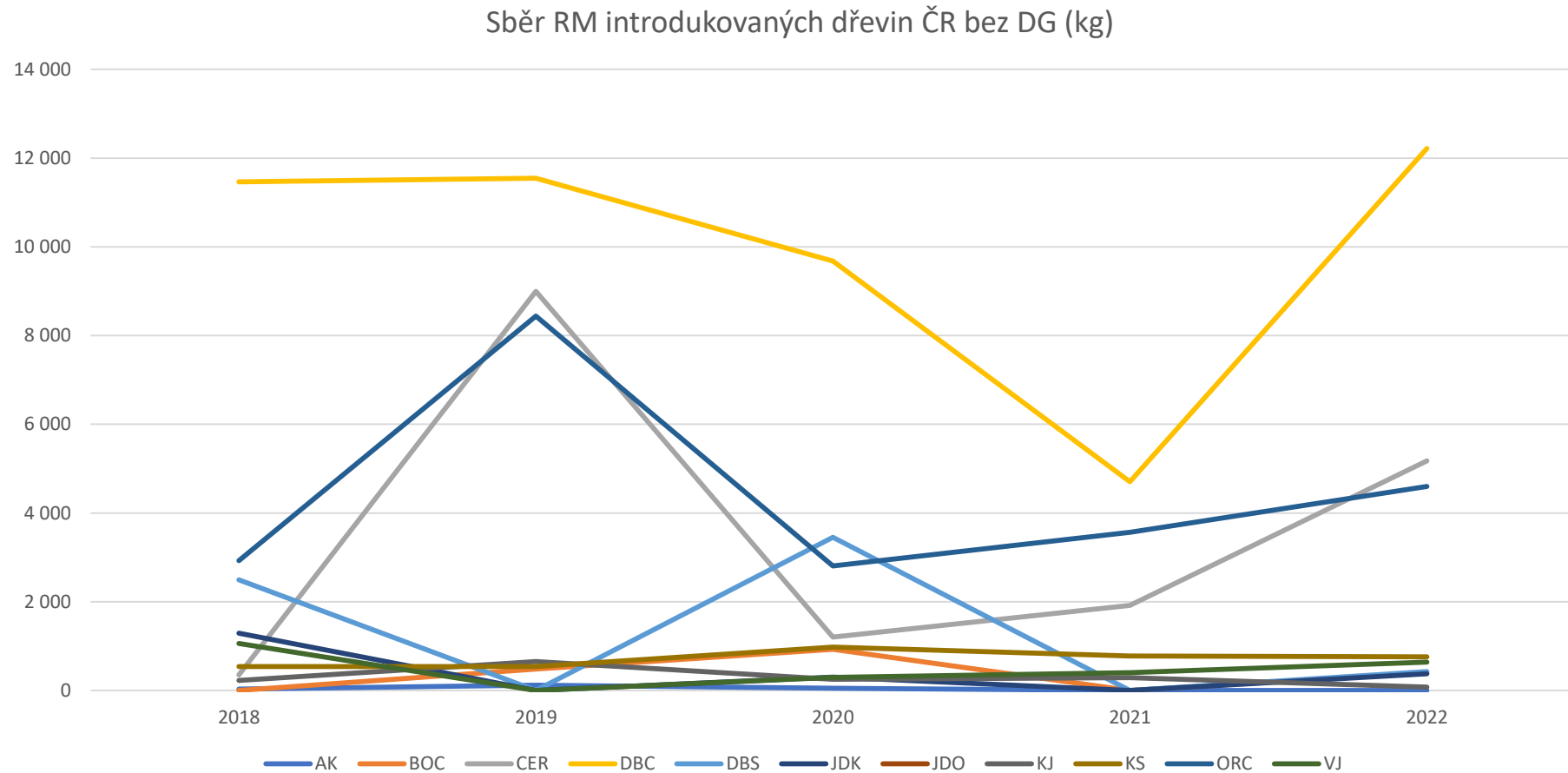

■ BOC ■ DBC ■ AK ■ DG ■ DBS ■ VJ ■ JDO ■ KS ■ CER ■ BKS ■ JVJ ■ ORC ■ KJ ■ TPS ■ ZO

Sběr RM introdukovaných dřevin - ČR

ROK	2018	2019	2020	2021	2022
AK	30	121	52	0	0
BOC	0	484	929	0	397
CER	350	8 997	1 205	1 919	5 174
DBC	11 463	11 549	9 678	4 705	12 215
DBS	2 494	0	3 450	0	427
DG	40 020	109	48 206	400	21 385
JDK	1 288	0	300	0	375
JDO	2 610		1 559		1 264
KJ	227	652	250	286	77
KS	540	540	980	775	760
ORC	2 924	8 440	2 808	3 562	4 600
VJ	1 060	0	292	403	641

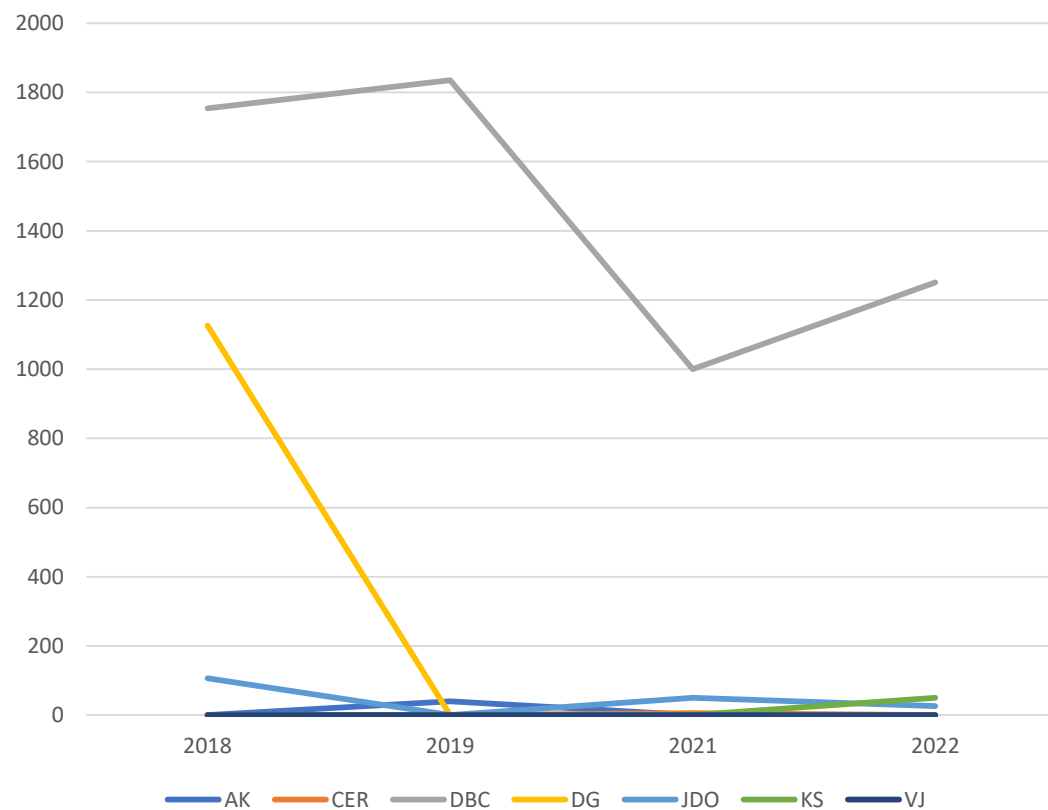
Sběr RM introdukovaných dřevin - ČR

Sběr RM introdukovaných dřevin - střední Čechy

Sběr plodů a semen ID - střední Čechy (kg)

	2018	2019	2021	2022
AK	0	40	0	0
CER	0	0	6	0
DBC	1754	1835	1000	1251
DG	1126	0	0	0
JDO	107	0	50	26
KS	0	0	0	50
VJ	0	0	0	0

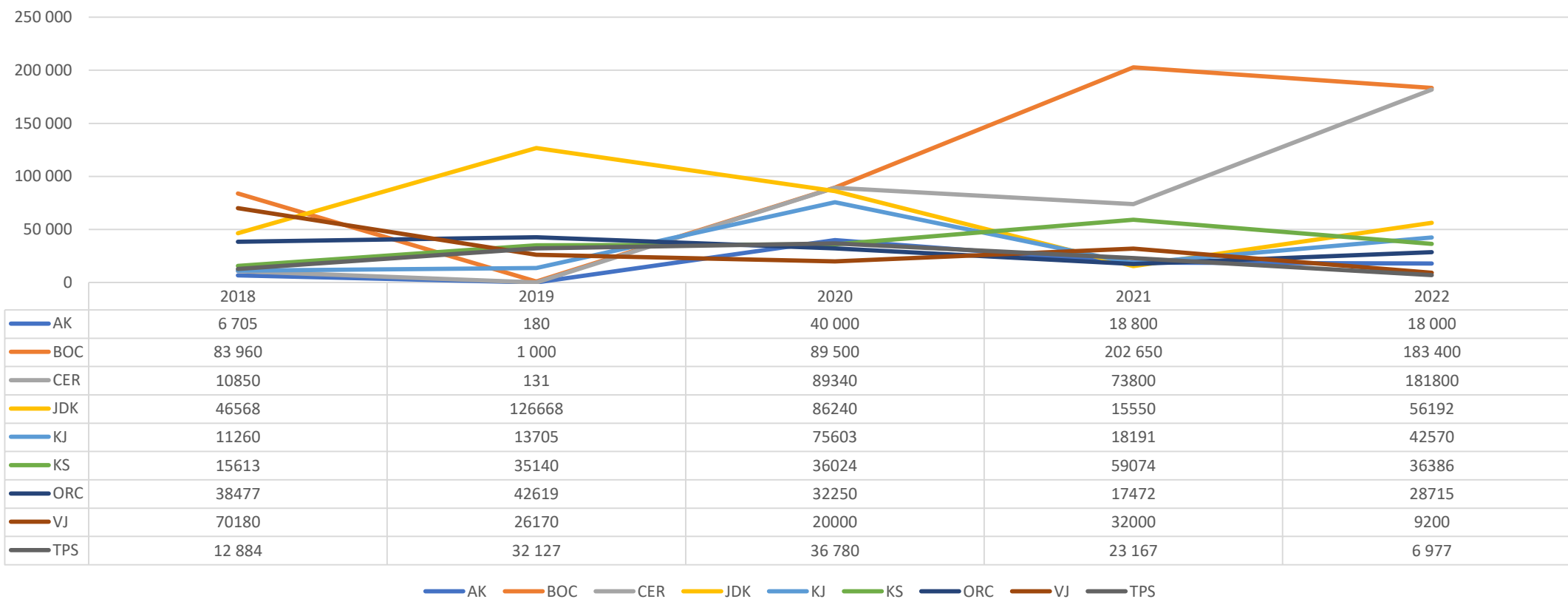
Rozpěstovaný sadební materiál (Sadební materiál v držení) - ČR

Celková plocha 278 školkařských provozů k 31. 12. 2022 byla 1 612,81 ha, z toho bylo 1 182,09 ha produkční plochy. Bylo evidováno 1 145,99 ha volných venkovních ploch, 2,14 ha skleníků, 24,97 ha fóliovníků a 8,99 ha pařenišť.

- Množství rozpěstovaného sadebního materiálu ve školkařských provozech
- z hlášení dodavatelů o **sadebním materiálu v držení**

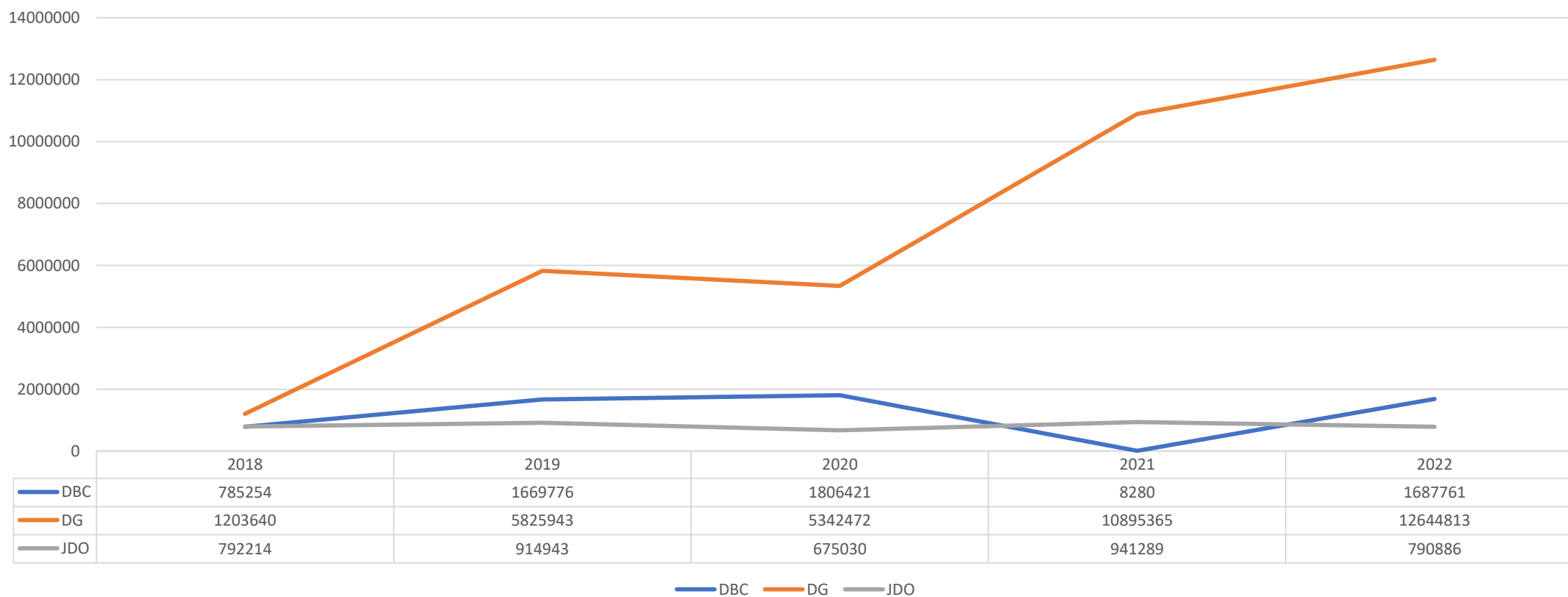
Sazenice introdukovaných dřevin v držení - ČR

Vývoj RM v držení kromě DBC, DG, JDO (ks)

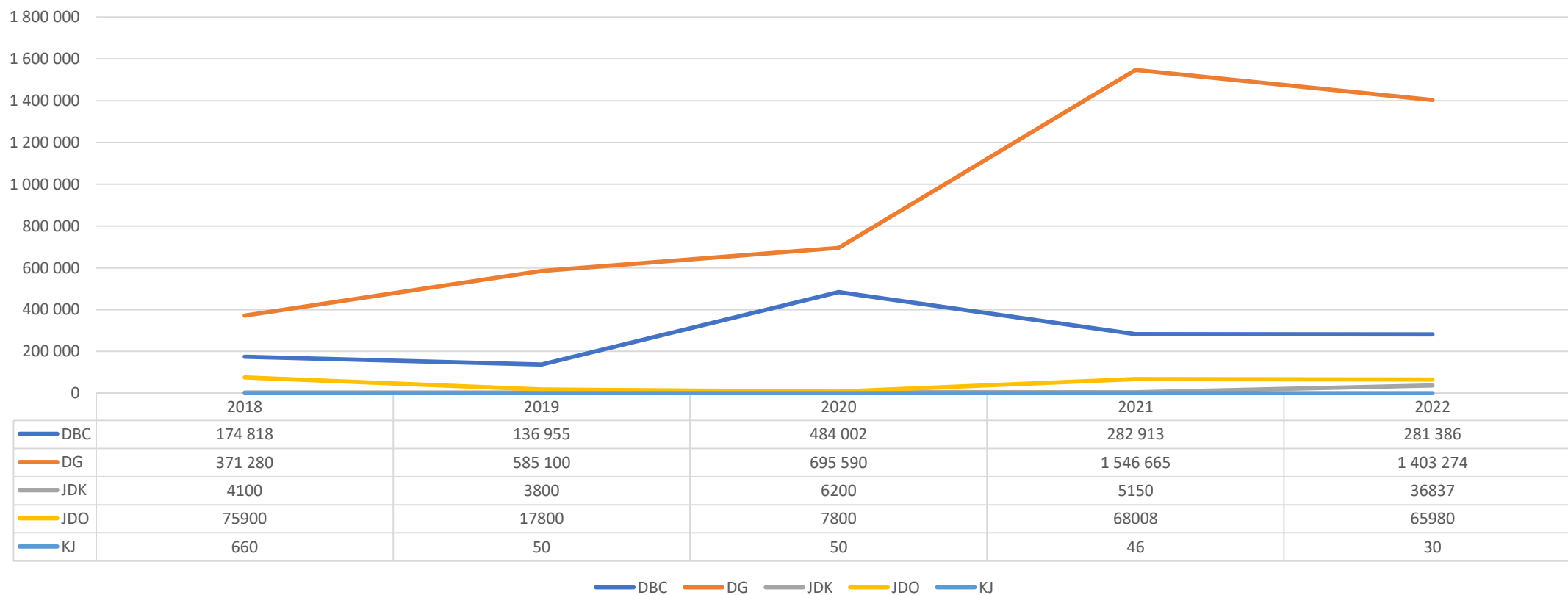
Sazenice introdukovaných dřevin v držení - ČR

Vývoj RM v držení DBC, DG, JDO (ks)

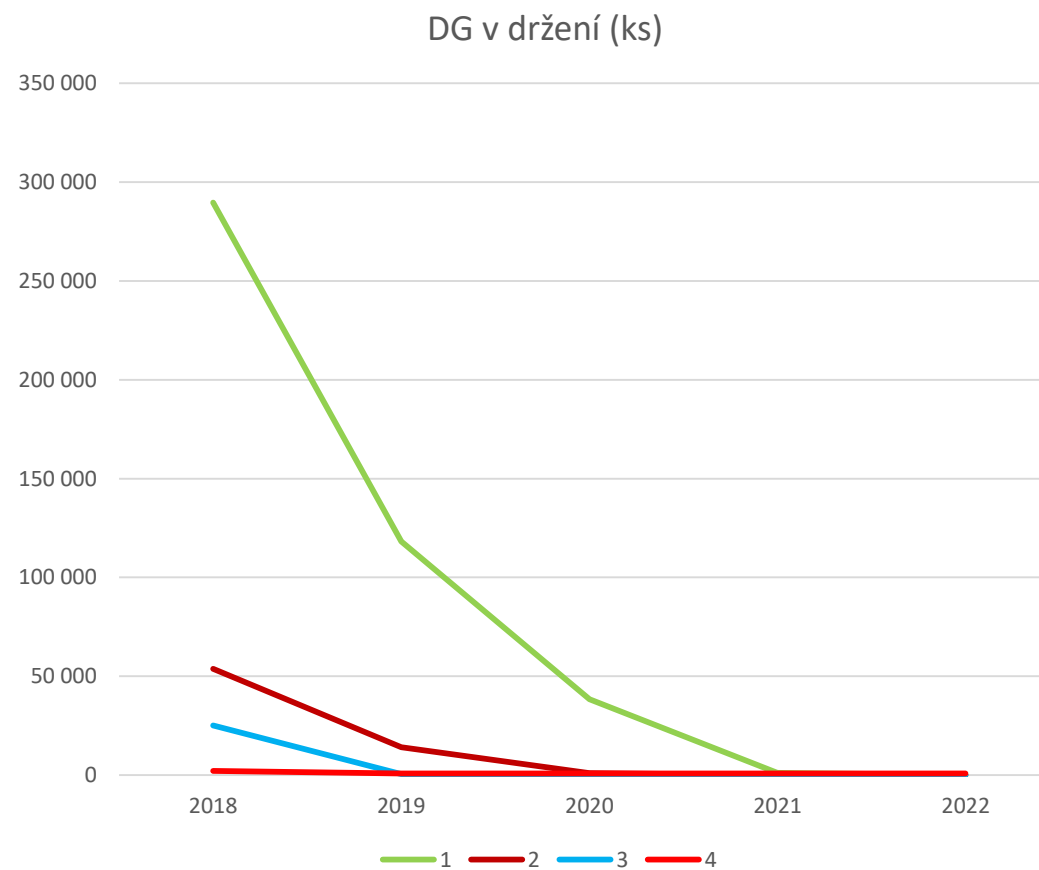
Sazenice introdukovaných dřevin v držení – střední Čechy

Vývoj RM v držení (ks)

DG v držení – střední Čechy

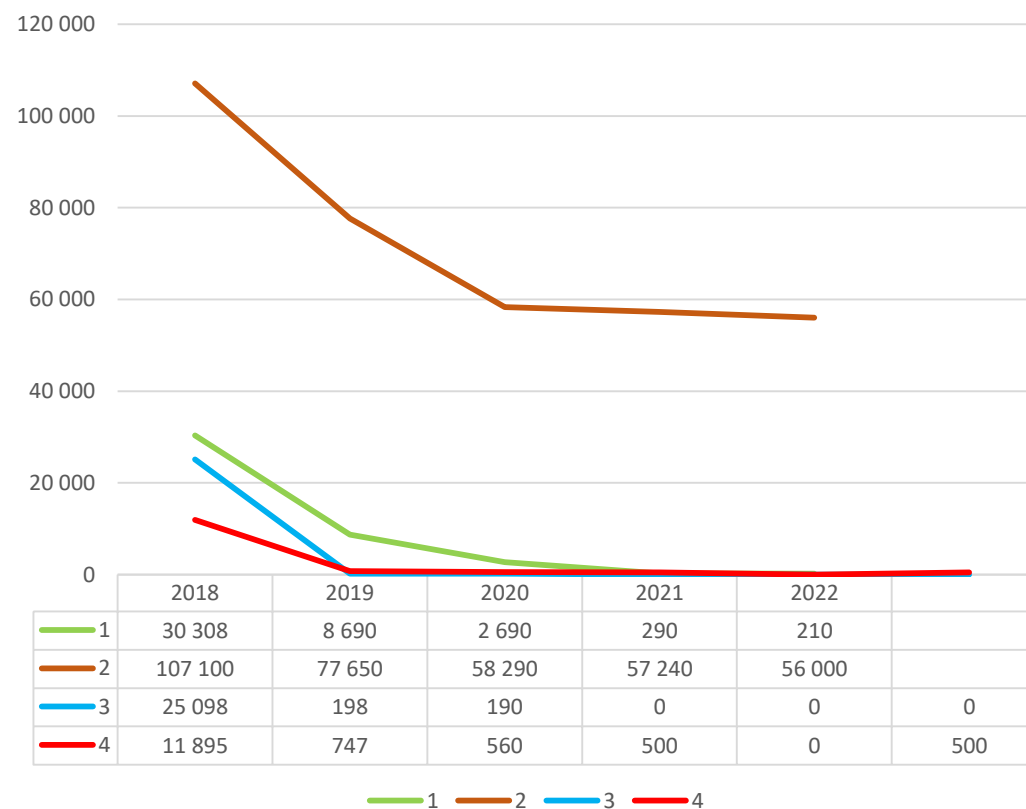
Dřevina	Věk RM	2018	2019	2020	2021	2022
DG	1	289 660	451 400	298 300	1 084 311	617 390
DG	2	53 795	118 150	356 490	276 078	558 830
DG	3	25 725	14 150	38 400	184 176	129 954
DG	4	0	500	1 000	1 200	96 200
DG	5	2 100	0	500	0	0
DG	6	0	900	0	0	0
DG	7	0	0	900	0	0
DG	8	0	0	0	900	0
DG	9	0	0	0	0	900
Součet		371 280	585 100	695 590	1 546 665	1 403 274

DBC v držení – střední Čechy

Dřevina	Věk RM	2018	2019	2020	2021	2022
DBC	1	30 308	49 670	388 072	47 100	153 636
DBC	2	107 100	8 690	34 200	146 183	33 050
DBC	3	25 098	77 650	2 690	31 600	37 690
DBC	4	11 895	198	58 290	290	300
DBC	5	225	747	190	57 240	210
DBC	6	0	0	560	0	56 000
DBC	7	192	0	0	500	0
DBC	8	0	0	0	0	500
Součet		174 818	136 955	484 002	282 913	281 386

DBC v držení (ks)

Vývoz a dovoz reprodukčního materiálu introdukovaných dřevin

- **Obchodní výměna RM lesních dřevin mezi členskými zeměmi ES** - u introdukovaných dřevin nebylo realizováno
- **Mezinárodní obchod – třetí země**

Kanada	2018	2019	2020	2021	2022
DG	113,9	90,9	126,6	120,3	0
JDO	41	45	20	16,1	0

USA	2018	2019	2020	2021	2022
DG	17,4	4,2	0	0	18,3
JDO		0	0	10	6,5

Shrnutí

- Zdroje RM introdukovaných dřevin – ČR a střední Čechy
  - nárůst plochy uznaných zdrojů ID pouze u DBC, DG a JDO
- Sběr plodů a semen
  - nedošlo ke zvýšení objemu sběru z uznaných zdrojů
- Rozpěstovaný RM introdukovaných dřevin – ČR a střední Čechy
  - k nárůstu počtu RM (sazenic a semenáčků) v držení došlo pouze u DG
- Dovoz RM introdukovaných dřevin
  - nedošlo ke zvýšení objemu dovezeného RM introdukovaných dřevin

Závěr

- Analýzou dat RM introdukovaných dřevin ze systému ERMA 2, v pětiletém časovém období (2018 – 2022), nebyl potvrzen vzrůstající trend u žádné z těchto dřevin, kromě DG.
- Douglaska tisolistá je z pohledu obnovy lesních porostů naše nejvýznamnější introdukovaná dřevina a do budoucna tuto pozici pravděpodobně ještě potvrdí.

Děkuji za pozornost.

